

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA
CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'60.—EXTRANGER, 2'60

NOTES OBRERES

ELS CARRILAIRES

Veusquí que altre cop plana sobre la nostra terra l'angúnia d'una probable gran vaga obrera. L'intensitat de la vida catalana s'exteriorisa per l'escat freqüent y violent dels conflictes. Abocada sobre Europa, influenciada per les corrents ultrapieniques, Catalunya es, en la península ibèrica, la primera regió ont les coses europees hi apareixen, tant si's tracta d'avenços industrials y científics com de moviments polítics o socials. Catalunya fou la primera de veure la locomotora. Sembla que serà també la primera en veure una vaga de carrilaires, comparable a les que en els darrers dos anys han tingut lloc a Fransa, a Anglaterra y a Itàlia. Ens en hem d'alegrar d'aquet fenomen, perquè prova que la proximitat de la terra catalana a Europa no es sols geogràfica, sinó també esperitual.

La veurem, ara, la vaga ferrocarrilera ab que amenassen els obrers y empleats catalans de la Companyia M. Z. A.? A l'hora en que escrivim aquestes ratlles les impressions són relativament optimistes. Sembla oberta l'esperansa de que'l conflicte se solucioni sense necessitat de la declaració de vaga.

No obstant, tot es incert y el dubte permanent. Una sola cosa pot donarse per segura: y es que la Companyia no contestarà concretament a les demandes obreres dintre del terme que se li ha ficat. Si no s'ampliés el terme, la vaga fora, doncs, segura, inevitable. La única solució satisfactoria que hi cab—solució interina, naturalment—es la d'un prudencial allargament de la qüestió, que permeti una amplia discussió dels punts litigiosos, però ab les degudes garanties per part de la Companyia de que aquesta no acudirà al recurs deslleal de fer perdre temps als obrers y d'entretenir indefinidament el plet.

Aquesta solució que, de moment, podria tenir el conflicte, serà possible o no, segons sigui la contesta de la Companyia o dels seus representants. Si no hi hagués pera la Companyia més inconvenient que'l de la manca de temps pera estudiar les demandes obreres, ¿qui pot dubtar de que, ab bona voluntat, el tal inconvenient podria esser resolt? Però si els obrers comprenen que això no es més que una excusa de la Companyia y que aquesta no vol concedirlos lo que demanen, ni ab temps ni sense temps pera estudiarho, aleshores la qüestió s'agrarà molt. Els carrilaires, en efecte, si's convencessin de que la Companyia no cedirà a les bones, no veurien cap utilitat ni cap ventatja en concedir pllassos nous.

Que no vingui ningú, doncs, ab escarafalls, en cas de declarar-se la vaga. En les mans de la Companyia està l'evitarla. Y no pas per una humiliant rendició a discreció, sinó per una capitulació noble y honrosa, en la qual podria consignarse el posterior estudi detingut d'aquells punts que verament ho exigeixin.

¿Tenen raó, els carrilaires, en les seves peticions concretes?

El conflicte carrilaire

—Està vist; l'única manera de ferlos bellugar es amenassarlos ab estarme ben quiet.

Nosaltres creiem que no més cal enterarse d'aquestes peticions pera considerarles perfectament raonables. Les principals, sobre tot, són justíssimes. Demanen els carrilaires un augment de sou relacionat ab els guanys de la Companyia M. Z. A.—que en els darrers anys són crescutíssims—y la rebaixa de les hores de treball.

Pera demanar més sou y menos hores de feina, els obrers, sempre, sempre tenen raó. Els sòus dels proletaris estan, en general, molt per dessota del límit equitatiu, y les hores de jornada molt per damunt del límit de la forsa fisiològica. Però les condicions econòmiques de la producció no permeten, avui per avui, arribar als sòus y a les hores de jornada que caldria. A lo que sí pot arribarse es a una millora gradual d'aquestes condicions del treball. Y els carrilaires demanen unes millores, en aquet punt, que no poden esser més modestes. A obrers que, guanyant nou y deu rals diaris alguns d'ells, treballen dotze y catorze hores diaries en una feina perillosíssima y pesada, sense conèixer apenes estiu ni hivern, dies laborables ni dies de festa, ¿còm pot negarse'ls una atenuació de l'explotació inhumana y bàrbara a que estan sotmesos? A una gent que viu entre privacions, fatigues, perills y dolors, ¿còm pot negarse'ls l'alivi de la seva situació?

Una negativa o una excusa hipòcrita per part de la Companyia tindria un repugnant caràcter de crueltat y seria una insolent provocació. ¿No tindran una hora de seny els opulents consellers y els alts funcionaris de l'empresa ferrocarrilera?

La simpatia que sincerament sentim per la causa dels carrilaires ens permet fer an aquets una observació.

Volem dirlos que l'immensa majoria del públic català està al seu costat y reconeix la seva raó. Les companyies ferrocarrileres, que's cuiden, no de servir al públic, sinó exclusivament d'explotarlo, són, al contrari, antipàtiques. No hi ha viatger que no tingui en contra d'elles queixes y ressentiments.

Doncs ab la seva conducta seria y entenimentada—ni la serietat ni l'enteniment exclueixen l'energia,—han de procurar els carrilaires conservar aquet sentiment general del públic, sentiment que'ls pot esser preciós en la lluita y que'ls dona una extraordinària forsa de victòria.

A. R. y V.

Els puntals del conservadurisme

—Després del teu estiuieg al cap Palos, amic Cierva, hauriem de pensar en tornar a escalar el poder.

—Per ara, no m'emboliquis a mi. Jo, Palos... y a casa.

UNA QÜESTIÓ ELECTORAL BARCELONINA

El «ballotage» y la representació de Barcelona

IXIS com el socialisme es l'ideal comú de les castes irredemptes, sense distinció de nacionalitats, el sufragi universal pur es l'ideal comú de la política de tots els Estats. La política continua marcant una evolució envers la democràcia, participació de tots en el poder; com la qüestió social continua aspirant a la substitució progressiva del capitalisme per la participació de tots en la propietat.

Prusia, Hungría, Bèlgica, Anglaterra, França. Vetaquí cinc Estats diversos y cinc casos d'una mateixa lluita per al perfeccionament del sufragi en el sentit de la seva universalització. Diguem, de passada, que, pera fer notar l'excepció política que Espanya constitueix dins Europa, basta recordar que'l darrer intent de reforma electoral va esser el projecte de sufragi corporatiu, presentat pels conservadors, ja que en el nostre país les reformes són fetes en sentit reactiu y no progressiu—*revolució desde arriba*, com digué qui vosaltres sabeu.

Manifestacions obreres imponents pels carrers de Berlín, demanant el sufragi universal pera la constitució del Landtag. Vaga general y setmana gloriosament tràgica a Budapest, en favor del sufragi universal. Projectes de vaga general formidable en tota Bèlgica, demanant que desaparegui el vot d'excepció, a fi de legalitzar el sufragi universal. Campanya dels ministeris, laboristes y irlandesos pera conseguir l'abolició del vot plural, a fi de que sia una veritat el sufragi universal a Anglaterra, mare de la sobirania pública. Sorolloses manifestacions de les sufragistes, en la Gran Bretanya, en prò d'una extensió femenina del sufragi, que'l fassi més universal.—El cas de França, dirigit a una mera distinció de procediments en el sufragi, es sols una depuració, més o menys acceptable, del sistema vigent, dins el sufragi universal.—Y cal dir que la massa activa y batalladora d'aquell sufragisme, en els països ont el vot no es encara un dret universal y igualitari, es sem-

pre l'exèrcit obrer. De manera que avui, fins y tot en les qüestions polítiques, pesi a les suicides tendències sindicalistes y antiparlamentaries, el proletariat es el gran agent de les transformacions constitucionals, com ho es de les transformacions socials. El paper que representà la burgesia en el moment de gran crisi política comprés desde 1789 a 1848, el representa ara la casta obrera: es l'element creador y suscitador de les noves institucions; es, en una paraula, l'autoritat, perquè es l'autor de la *nova norma*, de la *nova llei*.—Dit sia de pas: brindo aquestes consideracions an aquells honoradíssims membres del futur Congrés socialista de Madrid que vulguin afeblir o rompre la Conjunció socialista-republicana, única forma espanyola de l'intervenció socialista en la política d'Estat.

Hauria d'haverhi també un aspecte català d'aquella lluita pera la depuració del sufragi; anem a plantejarla.

Diuen que'l comte de Romanones ha demanat a la secretaria del Congrés referències sobre la modificació que representaria, en les formes electorals respectives dels partits espanyols, un sufragi proporcional a l'estil del que patrocina el govern francès. Jo no dispo ara de les estadístiques necessaries pera judicar el sentit de tal reforma a Espanya; ni tampoc me declaro ben convensut de la seva eficàcia y oportunitat en el règim francès; si bé cal dir que'l sistema espanyol, a diferència de l'escrutini francès per *arrondissement*, substituït per sufragi de llista en el sistema proporcional, es ja una mena de proporcionalisme, perquè deixa automàticament una representació a les minories.

Però la qüestió que vull tractar en aquesta conversa es una altra. Veieu aquí: *¿Convindria, dins el sistema electoral vigent avui a Espanya, establir el sistema de segona elecció pels casos de «ballotage»?*—Barcelona està directament interessada en aquesta proposició.

Crec inútil explicar lo que es el *ballotage*. En el sistema actual, la majoria relativa, la superioritat numèrica de vots, basta pera donar la victòria a una candidatura. En el sistema francès es necessari, pera guanyar l'elecció, comptar ab majoria absoluta de votants. En

cas de no obtenirla en primera votació se'n fa una segona; lo qual permet que les forces afins s'agrupin y que la majoria no sia d'un *partit*, sinó d'una *tendència*, reflecte de la voluntat general.

El cas de Barcelona, en unes futures eleccions, podria esser un cas classic de *ballotage*. Ningú dubta de que la voluntat de les majories barcelonines continua, cada dia més, orientada a l'esquerra: però la descomposició dels partits republicans—tant el radical com el de l'Unió—podria originar una multiplicat de candidatures tal, que donés el triomf a les dretes. Les dretes són avui coherents y unides, com escau a un partit de *defensa*, ja que lo natural, en les situacions perilloses, es *formar el quadre* davant l'adversari.

La varietat de matisos, la multiplicat d'opinions, la divisió infinita d'escoles y tendències, es propia de tot partit d'esquerra, perquè aquets son partits d'*ideal* y no d'*interès*. En cambi, l'instint d'agrupació, de *rusc*, l'instint gregari o de disciplina, l'uniformitat de color, el *moltonisme*, es cosa propia dels partits conservadors, ja que són partits d'*interès* y no d'*ideal*. Ara bé: la vella fórmula *dividir y vencer* ha estat sempre, entre nosaltres, l'usual maquiavelisme de governs y dretes, convensuts de que sols per la divisió dels adversaris podien esperar la conquesta de les grans poblacions pera una representació dinàstica y conservativa.

Jo plantejo, doncs, avui, an els meus lectors, aquesta proposta: *Caldria una campanya en favor de l'establiment del «ballotage» electoral.*

Estic convensut de que, pera el cas Barcelona—com pera els casos Madrid, Valencia, Bilbao, Zaragoza, etc.,—aqueixa qüestió té una importància considerable. Y pera el cas Barcelona, complementaria la necessaria ampliació del nombre de diputats a elegir, tantes voltes demanada sense fruit.

Me direu que tan encesos són els odis entre les fraccions d'esquerra—odis entre homes y no entre ideals,—que la segona elecció reforçaria tal volta l'escrutini en favor de les dretes. Això no alteraria sensiblement el resultat y ademés seria una bella ocasió educativa, pera posar a proba moltes consciències liberals...

GABRIEL ALOMAR

MOTIUS

NA de les causes principals de l'actual aplanament que s'observa en la política republicana, es el fracas que en l'administració dels interessos de Barcelona han sofert els elements diguem-ne nostres.

Es inútil fer classificacions pera eludir part de les responsabilitats. Les masses neutres, que desgraciadament són encara les que decanten les victòries, no distingeixen de radicals y nacionalistes, y les mateixes masses republicanes ab prou feines.

Al poble li basta que un home's digui republicà pera mirar ab simpatia la seva obra, quan la creu bona, però també carrega al partit republicà la part de descredit corresponent, si creu que són immorals els fets d'aquell home. Lo cert es que l'obra de conjunt que's fa a l'Ajuntament de Barcelona resulta desastrosa y que a l'Ajuntament hi ha, una majoria de regidors republicans. Y la opinió republicana, aquejada, deixa d'interessarse en les coses de la nostra política.

Quan hi ha un moviment d'opinió, hi ha un motiu de lluita y d'acció que lliga a tothom, y llavors es quan se poden fer grans campanyes de profitosos resultats. Hi ha un sentiment comú y al seu entorn se concentren totes les atencions y totes les energies. S'obliden les petites qüestions y les vèus dels capdavanters troben eco en el poble. Els convensuts s'entusiasmen, els neutres s'hi ajunten, els indiferents hi posen interès. En aquestes condicions s'escruiuen aquelles grans pàgines de l'any 1906.

En cambi, fins en la vida interior d'un partit arriba la descomposició quan, existint poderosos motius de lluita, no saben aprofitarlos els elements directores. L'únic moviment que actualment s'observa en el poble republicà es de repulsió, per l'espectacle dolorós que ofereixen els homes que representen els seus ideals en els primers llocs del partit o en els carres d'elecció popular.

Per la seva part, sense sentir el clam d'una opinió al seu entorn, els prohoms s'entretenen en desprestigiarse, y al descredit dels fets, multiplicats per cent en la fantasia popular, s'hi ajunten les *paraules*, enverinades per odis personals y baixes passions.

Es tasca perduda pretendre salvar algun prestigi en aquet naufragi de la moral republicana en l'administració pública. Hi cauen tots, per culpa de tots. Qui no peca per acció, peca per omisió. Qui no es complis per la mà que para, ho es per la boca que calla. Encara que tots fossin bons, el poble els jutjaria ab severitat, perquè'ls fruits són dolents. La forma de confeccionar les candidatures pera regidors es ja un pecat original, y d'aquet pecat es molt difícil quedarne net, entre *mercats*, *escoradors* y *fietats*.

Y no es que'ls republicans no siguem bons pera administrar els cabals del comú. Al rest de Catalunya podriem citar a dotzenes les ciutats republicanes brillantment administrades. Es que, a Barcelona, la política de capelleta y les colletes fulanistes tenen arreconat el Sant Ideal.

JEPH DE JESPU

La conxorxa de la gana

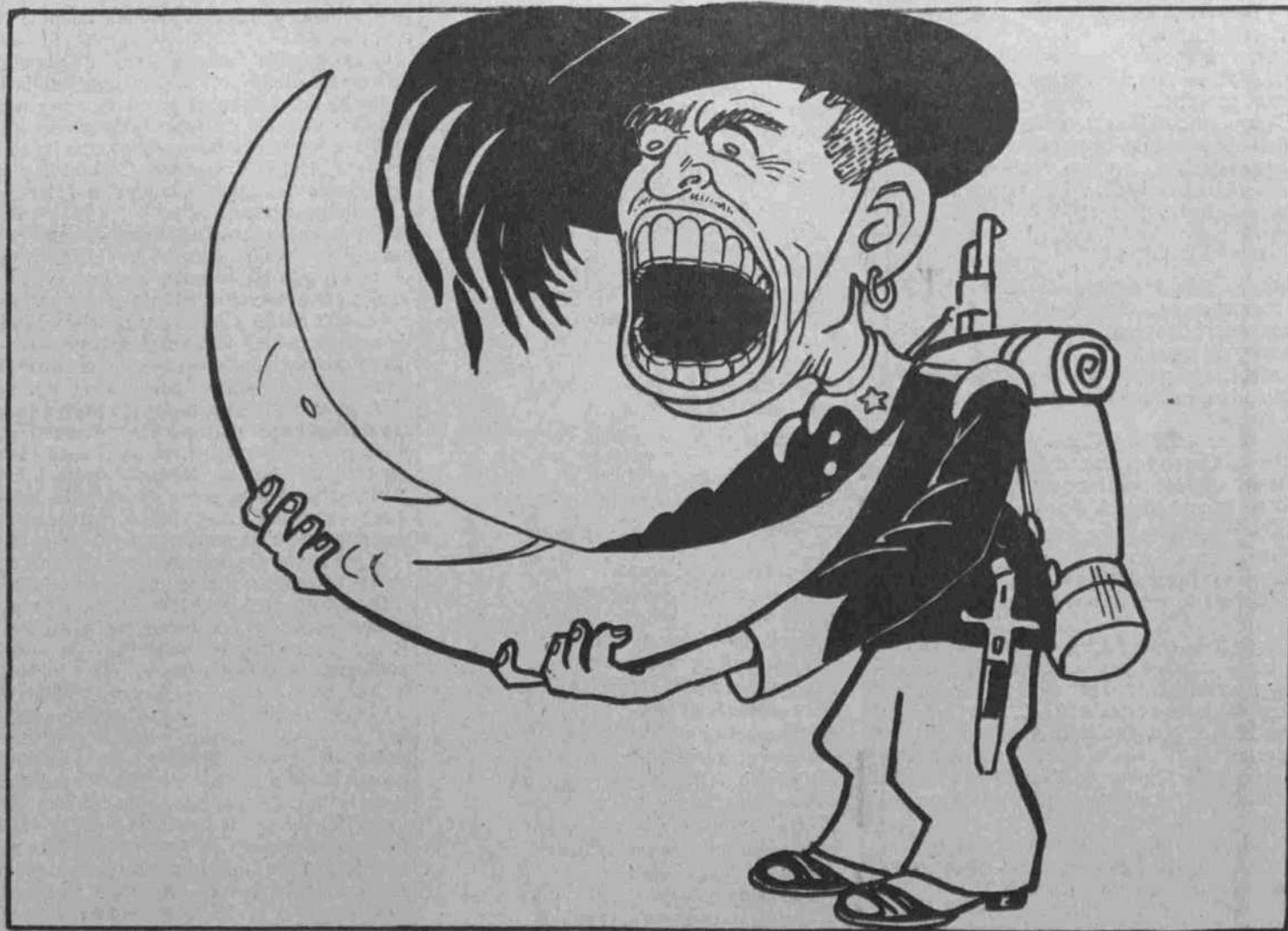
¡Ara sí que de Madrid venen noves alarmantes! Els que ocupen el poder en nom de la democràcia, tenen els dies comptats; si no els dies, les setmanes. Són tan grans els seus errors, les seves flaquejes tantes, que, aixís que refresqui el temps, forsosament han de caure, y cauran ¡oh sí! cauran per les seves propies faltes... y perquè entre'ls seus hereus polítics, entre la farda d'ex-ministres y prohoms que estan d'esquena a la taula, va cundint el descontent y, ab el descontent, la gana, que, ab tres anys de dejunar, ¡hi ha unes dents més afilades!

¡Y no hi ha res, cavallers, com les dents, per fer desgracies! ¡Un ex-ministre es capaç, quan fa molt temps que badalla, de dir mal... fins dels lleons que guarden l'escalinata de la porta del Congrés y del bronze que'ls aguanta!

Que'ls que governen avui tenen bastant poca trassa y que ho fan molt malament, es una santa paraula; prò, ¿per ventura ho faran molt millor que aquets els altres? Siguin francs els que'l Govern ab insistència demanen; no diguin mal de ningú; diguin no més: «¡Tenim gana!».

VERDUM

El meló de Turquía

—¡Renoí, quina tallada!
Té uns gustos excelents!...

—...¡Però ara me'n adono,
que hi he deixat les dents!

Ara, s'envien als toreros.
Lo qual vol dir que a Espanya, avui, els veritables capitalistes són la gent de coleta.

¿Volen veure com s'escriuen els diaris madrilenys?

El dimars, com ja hem dit en altra part, per solidaritat ab els cinc obrers detinguts a conseqüència del paro de la casa Archs, varen declarar en vaga els cilindradors y estampadors de Barcelona, o siguin els obrers que pertoneixen al ram d'aigua.

Y un diari de Madrid, agafant això de l'aigua per l'aixeta, diu ab la major formalitat:

«Barcelona, 8.—Los obreros fontaneros han celebrado un meeting y acordaron no acudir al trabajo durante dos días...»

—¿Ram d'aigua?—devia pensar ell:—Han de ser els operaris que's cuiden de les fonts.

Y encara gracies com no hi va enredar als pescadors.

Perquè, com a tocar aigua, també'n toquen bastanta, aquets.

A la Bonanova s'ha inaugurat una banda de música parroquial.

Això vol dir que'l pare Estebanell encara està per músiques.

A nosaltres la nova ens ha extranyat a mitges.

Sabiem que mossèn Pollastre era amic de sonar, però no de que'l sonessin.

El duc de Solferino ha fet també acte de presència en el Congrés eucaristic de Viena.

Hi ha anat, segons diuen, a fer una proposició o, millor dit, una esmena sobre'l sagrament de l'Eucaristia.

Ja me la penso.

Deurà proposar que les hosties augmentin de tamany, y que, en lloc de semblar pessetes lises, semblin duros d'Amadeu.

¡Es clar; com que ell ni ab un llonguet de quarto en tindria prou!

Els patrioters donen per fet que a primera d'Octubre ocuparem Tetuan, sense necessitat de disparar un sol fusell.

Apuntèmnosla: «Per l'Octubre, ocupació».

¿Y quan haurem de desocupar?

Pel juliol, de segur.

¡Nou mesos justos!

Els infants terribles del famós requeté preparen una excursió bèlica al turó de Montcada.

¡Errada!

Els regidors ho entenen molt millor que ella. Res de turó. ¡A la mina, a la mina!

Y per úniques armes, ampolles de xampany.

Ab motiu de les vagues obreres existents y les que s'anuncien, els burgesets amics de la santa pau y de la bona vianda estan, com vulgarment se diu, *con el alma en un hilo*.

Si'ns haguessin d'escoltar, els aconsellariem dientlos que no's precipitin a tenir por ni a portar els diners al banc.

La seva patria no perilla, per ara.

Fícsinse en que en Lerroux encara no ha guillat.

Nou doctors eminents, en consulta, han confirmat la trista nova: l'infant es sord y mut de naixensa.

No hi hà remei pera ell, ni consol pera la que'l volten.

Pera'ls pares, la desgracia ha d'esser terrible. Politicament, no tant, pera'ls governants.

Els, acostumats a fer el sord y el mut quan els convé, fins deuen trobar que'l defecte es una qualitat.

S'està donant una gran festa als salons del marquès de la Llàntia.

Tothom seu, menos un canonge molt gran, que està buscant cadira ja fa estona.

—Y doncs, pare Arcís, ¿que no té res pera seure?—li pregunta la mestressa de la casa.

—Sí, senyora—respon el mossèn.—Tinc una cosa pera seure, però no sé ont posaria.

Preguntaven an en Palaudaries:

—Quin dels seus fills ha nascut primerament?—

Y ell responia, tot formal:

—El més gran.

El papà:—¡Quin concert més horrible, aquesta nit! El maleit gat no m'ha deixat dormir.

La nena:—No es estrany. D'ensà que va menjar-se el canari que's creu ab condicions pera cantar.

Cavallers: P. T.: Escursada, es de l'única manera que podrà enquirbirse.—J. B. (Molins de Rei):

Si tingúes més transcendencia de caracter polític y no's tractés d'una qüestió tan personal, potser sí.—Lluís Pellicer: Sí, senyor; volia esser ell mateix.

No extranyi que hagi variat un xic de fesomia. Els diners fan canviar fins l'aspecte físic dels homes, y més quan aquets són de pedra... y dibuixats.—J. Palomer: Les endevinalles són poc enginyoses.—H. Nadal y Mallol: Gracies per l'article.

Canari: El refilet es de canari mascle; ja ho he dit desseguida:

ESPERANSA

«Mitg del gran camp que Espanya representa pomposament veig eixirne una flor, mentres que una altra mostiu y decaiguda desfullantse va poc a poc.

La flor mostiu y decaiguda que es la Monarquia, ja haureu comprès.

Y la flor que pomposament s'aixeca la santa República, es.»

Ja tenia raó aquell que deia que'ls poetes són tots uns deliciosos grandíssims embusters. Tots ho són; fins els poetes dolents.—Victor Canigó: Rebut els cantars y s'hi farà lo que's pugui.—Eudald Sala: Ho sento molt, però no estan a l'altura. Vostè, quan vol, ho fa millor.

Imprempta LA CAMPANA Y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C^a